

PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF DEVELOPING INDEPENDENT LEARNING IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION UNDER DISTANCE LEARNING CONDITIONS

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18616560>

Sharipova Sarvinoz Burxanovna

*Teacher, Department of uzbek and foreign languages,
Uzbekistan state university of physical education and sport, Uzbekistan*

Abstract. *This article examines the issues of developing students' independent learning activities in teaching foreign languages under distance learning conditions. It analyzes the concept of independent learning, its significance, the possibilities of distance education, ways of using modern information and communication technologies, as well as the pedagogical conditions for the effective organization of independent learning in foreign language acquisition. In addition, methodological recommendations for enhancing independent learning in distance education are proposed.*

Keywords: *distance education, independent learning, foreign language, digital technologies, online learning, learning motivation.*

MASOFAVIY TA'LIM SHAROITIDA CHET TILI FANIDAN MUSTAQIL TA'LIMNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Annotatsiya. *Mazkur maqolada masofaviy ta'lim sharoitida chet tili fanini o'qitishda talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini shakllantirish masalalari yoritilgan. Unda mustaqil ta'lim tushunchasi, uning ahamiyati, masofaviy ta'lim imkoniyatlari, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish yo'llari hamda chet tilini o'rganishda mustaqil ta'limni samarali tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari tahlil qilinadi. Shuningdek, masofaviy ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirish bo'yicha metodik tavsiyalar beriladi.*

Kalit so'zlar: *masofaviy ta'lim, mustaqil ta'lim, chet tili, raqamli texnologiyalar, onlayn ta'lim, o'quv motivatsiyasi.*

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamlashtirish jarayonida chet tillarini o'rganish zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylandi. Ayniqsa, masofaviy

ta'lim tizimining keng joriy etilishi chet tili fanini o'qitishda yangi pedagogik yondashuvlarni talab etmoqda. An'anaviy auditoriya mashg'ulotlaridan farqli o'laroq, masofaviy ta'limda talabanning

mustaqil ta'lim faoliyati yetakchi o'rin egallaydi.

Shu sababli masofaviy ta'lim sharoitida chet tili fanidan mustaqil ta'limni shakllantirish, uni samarali tashkil etish va boshqarish bugungi kunning dolzarb pedagogik muammolaridan biri hisoblanadi.

Mustaqil ta'lim tushunchasi va uning ta'limdagi o'rni. Mustaqil ta'lim — bu o'quvchining yoki talabaning o'qituvchi rahbarligi ostida yoki mustaqil ravishda bilim, ko'nikma va malakalarni egallashga qaratilgan faoliyati hisoblanadi. Mustaqil ta'lim jarayonida ta'lim oluvchi:

- o'z o'quv faoliyatini rejalashtiradi;
- axborot manbalarini tanlaydi;
- o'z bilim darajasini baholaydi;
- o'z ustida ishlash mas'uliyatini his etadi.

Chet tili fanida mustaqil ta'lim ayniqsa muhim bo'lib, u tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

Masofaviy ta'limning mohiyati va imkoniyatlari. Masofaviy ta'lim — bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida o'qituvchi va talaba o'rtasida masofadan turib ta'lim jarayonini tashkil etish shaklidir. Masofaviy ta'lim quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- ta'limning moslashuvchanligi;
- vaqt va makon chegaralarining yo'qligi;
- ta'lim resurslaridan keng foydalanish;

• individual o'qish sur'atini tanlash imkoniyati.

Mazkur imkoniyatlar chet tili fanida mustaqil ta'limni rivojlantirish uchun qulay pedagogik muhitni yaratadi.

Masofaviy ta'limda chet tili fanidan mustaqil ta'limni shakllantirish jarayoni. Masofaviy ta'lim sharoitida mustaqil ta'limni shakllantirish quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. Motivatsion bosqich

Bu bosqichda talabalarda chet tilini o'rganishga bo'lgan qiziqish va ehtiyoj shakllantiriladi. Onlayn platformalar, interaktiv topshiriqlar, video va audio materiallar motivatsiyani oshirishda muhim rol o'ynaydi.

2. Axborot-ta'lim bosqichi

Talabalarga elektron darsliklar, video darslar, onlayn lug'atlar, grammatik platformalar orqali bilim beriladi. Bu jarayonda mustaqil izlanish asosiy o'rinni egallaydi.

3. Amaliy faoliyat bosqichi

Talabalar mustaqil ravishda:

- matnlar ustida ishlaydi;
- audio va video materiallarni tinglaydi;
- yozma topshiriqlarni bajaradi;
- onlayn muloqotlarda ishtirok etadi.

4. Nazorat va tahlil bosqichi

Bu bosqichda testlar, onlayn imtihonlar, portfolio va o'z-o'zini baholash vositalari orqali talabaning mustaqil ta'lim natijalari baholanadi.

Zamonaviy texnologiyalarning mustaqil ta'limdagi o'rni. Masofaviy ta'limda chet tili fanidan mustaqil

ta'limni shakllantirishda quyidagi texnologiyalar samarali hisoblanadi:

- LMS platformalari (Moodle, Google Classroom);
- videokonferensiya dasturlari (Zoom, Microsoft Teams);
- mobil ilovalar (Duolingo, Memrise);
- onlayn test va mashq platformalari.

Bu vositalar talabaning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi.

Masofaviy ta'limda mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik shartlari. Masofaviy ta'limda chet tili fanidan mustaqil ta'limni muvaffaqiyatli tashkil etish uchun quyidagi shartlar muhim:

- aniq va tushunarli topshiriqlar berish;
- muntazam metodik ko'rsatmalar;
- teskari aloqaning mavjudligi;
- talabaning individual xususiyatlarini hisobga olish;
- o'qituvchining maslahat beruvchi va yo'naltiruvchi roli.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, masofaviy ta'lim sharoitida chet tili fanidan mustaqil ta'limni shakllantirish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi. Mustaqil ta'limning tizimli va maqsadga yo'naltirilgan holda tashkil etilishi talabalarni bilim olish jarayonining faol subyektiga aylantirib,

ularda o'z-o'zini boshqarish, o'z faoliyatini rejalashtirish va natijalarni tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Mustaqil ta'lim jarayonida talabalar chet tilini o'rganishda mustaqil izlanishga, axborot manbalaridan samarali foydalanishga hamda o'z bilim darajasini baholashga o'rganadilar. Bu esa ularda tanqidiy fikrlash, muammolarni mustaqil hal etish va chet tilida erkin hamda ishonchli muloqot qilish kompetensiyalarining shakllanishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish kabi nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda mustaqil ta'limning o'zni beqiyosdir.

Shuningdek, zamonaviy raqamli texnologiyalar, onlayn ta'lim platformalari va interaktiv o'quv resurslaridan oqilona foydalanish masofaviy ta'limda chet tili fanini o'qitishning samaradorligini yanada oshiradi. To'g'ri tanlangan pedagogik yondashuvlar, o'qituvchining yo'naltiruvchi va maslahat beruvchi roli hamda doimiy teskari aloqaning ta'minlanishi mustaqil ta'limning muvaffaqiyatli tashkil etilishiga imkon yaratadi. Natijada, masofaviy ta'lim sharoitida chet tili fanini o'qitish yangi bosqichga ko'tarilib, talabalarning kasbiy va shaxsiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Abduqodirov A.A. Masofaviy ta'lim nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
2. Qodirova N.M. Chet tillarni o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. Saidov S.S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.
4. Jalolov J.J. Chet tillarni o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. Polat E.S. Distantionnoye obucheniye: problemy i perspektivy. – Moskva: Akademiya, 2019.
6. Husanova M.R. Mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik asoslari. – Toshkent: Universitet, 2020.